

Pelene – vrlo zastupljeni proizvod u mješovitom otpadu

Već sada je udio pelena, posebno zbog starenja pučanstva u zagrebačkom otpadu prešao je respektabilnu količinu od više od 5 %. Na pitanje je li pelenama baš mjesto u mješovitom otpadu, trebali bi odgovoriti stručnjaci. Posebno što učiniti s pelenama koje upotrebljavaju bolesnici u terminalnoj fazi koji su pod djelovanjem vrlo teških droga

prof. dr. Igor Čatić

U gradu Zagrebu trenutno su dva čelnika na suprotnim stranama, kada je u pitanju odvajanje otpada. Istodobno tajkuni, zahvaljujući vrloj šefici, izvana krute ambalaže, iznutra zubima jestivog proizvoda, naplaćuju *najgori* plastični proizvod svih vremena. A nitko ne govori ili piše da je jedan drugi plastični proizvod dostigao u zagrebačkom smeću respektabilni udio od više od 5 %. Otprilike dvadeset puta više od *najgorega* plastičnog proizvoda. I koji je svrstan u mješoviti otpad. O kojem se proizvodu radi? Pelenama. A *najgori* proizvod koji je zbog toga *ljubimac* svih političkih opcija, jer im omogućuje manipuliranje, plastične su vrećice. Ovaj puta nešto o pelenama.

Što su pelene? Složenac ili učestalije kompozitni, višeslojni proizvod. Može i sendvič proizvod. Slojevi su načinjenih od različitih materijala. Bez detaljnijeg ulaženja u sve moguće kombinacije, pojedini slojevi mogu biti od polipropilena (PP), polietilena (PE), poliakrilata (PEK) i složenca načinjenog od raznih vlakana

Već odavno nisam čuo ili pročitao da neki *ljubitelji* prirode i zaštite okoliša promiču pranje dječjih pelena. Čini se da je svima jasno da suvremeno kućanstvo nema vremena da ih pere, a dovoljno ekološki svjesno da zna da pranje pelena zahtijeva energiju, uporabu deterdženata itd. Pa je takvim *promicateljima* očito nestalo pokretača za takve akcije, novca. Kao i glasovitim *zelenim mirovima* koji su odustali od napada na PVC. Ali su prije toga uništili u Hrvatskoj proizvodnju toga izvrsnog materijala. Valja ipak vrlo ozbiljno pristupiti problemu pelena.

Iskorištene pelene su 5 % zagrebačkog otpada

Nedavno je jedan dnevni list objavio da je udio pelena u zagrebačkom otpadu prešao udio od 5 %, što je statistički vrlo dojmljiv podatak. Međutim starenje pučanstva donijelo je novu podjelu pelena, na one za djecu i one za starije osobe. Sve manje djece i sve više starijih osoba bitno mijenja i udjele ovih dviju osnovnih skupina nužnog proizvoda. Vjerujte, starijim osobama psihički teško pada kada dođu u tu fazu. A sve brojniji domovi za brigu o starijim osobama ne bi mogli funkcionirati bez tog proizvoda. Posebno u slučaju brige za bolesne u terminalnoj fazi.

Poticaj za ove razmatranja je vrsta materijala za izradbu pelena. Pa naravno, kazat će neki, opet ovaj autor promiče svoje organske polimere. Točno, međutim nije sve tako jednostavno. A ovaj se portal specijalizirao da tumači javnosti razliku o materijalima za pojedine proizvode, poput lutaka.

Različito materijala

Što su pelene? Složenac ili učestalije kompozitni, višeslojni proizvod. Može i sendvič proizvod. Slojevi su načinjeni od različitih materijala. Bez detaljnijeg ulaženja u sve moguće kombinacije, pojedini slojevi mogu biti od polipropilena (PP), polietilena (PE), poliakrilata (PEK) i složenca načinjenog od raznih vlakana. Sve su to organski polimeri, pri čemu se PP; PE i PEK ubrajaju u sintetsku plastiku, preciznije sintetske plastomere. A od čega su ona *grozota* od vrećica. Od raznih vrsta polietilena i polipropilena.

Uz pelene javlja se još jedan izraz. To je netkani tekstil. Od netkanog tekstila, ponovno od PE, PP i nekih drugih vrsta sintetske plastike prave se one glasovite torbe koje nosi čelnica ekologije u Hrvatskoj i pokazuje ih na TV. Ili to su one zelene torbe s oznakama da su ekološki izvrsne. I jesu, jer su načinjene od proizvoda prirode, nafte ili prirodnog plina. Poput plastičnih vrećica.

A što ako se nešto radi primjerice od pamuka. To nisu proizvodi načinjeni od proizvoda prirode, već od uzgojina. A pamuk je tipični uzgojeni organski polimer, koji traži za svoj uzgoj puno pesticida i vode. Uzgojeno nije ništa loše, dapače, ali nije prirodno.

Vrhunski tehnički proizvod

Kolika je vrijednost proizvodnje pelena? Prema podacima iz *Odaleke prošlosti*, tamo iz 1996. bio je to posao vrijedan 4 milijarde dolara. Kako općinstvo u pravilu ne zanima proizvodnja nekog proizvoda, zainteresirane se upućuje na odgovarajuće izvore.

Kako se radi o netkanom tekstilu, sve učestalijem u tekstilstvu, treba još nešto pridodati. Premda toga najšira javnost nije svjesna. Proizvodnja tekstila i tekstilnih proizvoda ubraja se u vrhunsku tehniku (eng. *higt-tech*). To vrijedi i za preostale dijelove hrvatske tekstilne industrije. Spomenimo još i da proizvodnja pelena rezultira među ostalim i vrlo velikim brojem patenata.

Valja zaključiti. Namjera ovog teksta je ukazati da već sada udio pelena, posebno zbog starenja pučanstva u zagrebačkom otpadu prešao je respektabilnu količinu od više od 5 %. Na pitanje je li pelenama baš mjesto u mješovitom otpadu, trebali bi odgovoriti stručnjaci. Posebno što učiniti s pelenama koje upotrebljavaju bolesnici u terminalnoj fazi koji su pod djelovanjem vrlo teških droga.